

Oy Siirtolapuutarha Ab

Kesäkuukausina siirtolapuutarhoissa riittää vilskettä – tiedättehän, noissa yleishyödyllisissä laitoksissa, joissa ahkerat tarhurit viljelevät palstojaan. Siirtolapuutarhassa kasvimaailman monimuotoisuus tulee konkreettisella tavalla silmien eteen – tai ainakin tuli suureen siirtolapuutarhauudistukseen asti.

Sillä koitti hetki, jona siirtolapuutarhojen ulkopuolisessa maailmassa havahduttiin resursien tuhlauksen käsitteeseen. Tajuttiin, että oli haaskausta ja ylenpalttisuutta kasvattaa yhdessä ja samassa siirtolapuutarhassa – vieläpä yhdellä ja samalla palstalla – eri lajikkeita ainakaan näin pienelle kansakunnalle. Tuottavampaa olisi keskittyä siten, että eri palstoilla viljeltäisiin samoja hyötykasveja tiiviissä yhteistyössä jo keskiajalla hyväksi havaitun vainioyhteistyön hengessä ja että eri siirtolapuutarhojen välille syntyisi työnjakoa päällekkäisten lajikevalintojen välttämiseksi. Niinpä yksittäisen siirtolapuutarhan piti valita esimerkiksi lantun, nauriin ja perunan väliltä ja keskittyä niistä vain yhden viljelyyn. Joissain siirtolapuutarhoissa piti leikata näistä kaikista palanen, ja palat niitattiin yhteen ja kätkettiin multaan siinä vakaassa uskossa, että Synergia-jumalan johdatuksella niistä kasvaisi kultaisia hedelmiä tuottavia puita.

Jotta tarhureiden työtaakka helpottuisi ja jotta he voisivat keskittyä tuottavuuteen kokonaisvaltaisemmin, ulkopuolinen maailma päätti kehittää siirtolapuutarhojen käytäntöjä.

Kuormittavasta yhteisestä päätöksenteosta luovuttiin ja päätösvalta keskitettiin kehittäjille. Aikaisemminkin siirtolapuutarhoissa oli ollut avustavaa henkilökuntaa mm. pitämässä kirjaa palstojen käyttäjistä ja palstojen tuotosta. Nyt heidän keskeisimmäksi toimialakseen määriteltiin tarhureiden avustaminen siirtolapuutarhan kehittämistyössä ja heille rakennettiin korkea torni keskelle siirtolapuutarhaa, jotta heillä olisi sieltä käsin paljon parempi perspektiivi kokonaisuuteen kuin palstoillaan hääriävillä tarhureilla saattoi koskaan olla. Tarhaus- ja viljelysministeriön linjauksia totellen ja omiaankin lisäillen kehittäjät tehtailivat suunnitelmiaan ja tasaisin väliajoin heittelivät niitä ikkunoistaan antaen niiden leijailla tarhureiden palstoille.

Tarhureiden kannalta kehittämiseen panostaminen oli hyvä asia, koska maanparanteesta ei siten enää ollut pulaa eikä heidän itsensä tarvinnut enää kantaa vastuun taakkaa. Kuitenkin kehittäjien tornin perustusten alle oli jäänyt useita viljelyspalstoja, ja sitä vielä korotettiin ja laajennettiin kaiken aikaa, koska kehittäminen kävi sitä monimuotoisemmaksi mitä yksipuolisemmaksi tarhaus- ja viljelytoiminta muutettiin. Siirtolapuutarhasta löytyi tuskin enää kolkkaa, jota torni ei olisi varjostanut suurimman osan päivää. Maanparannettakin alkoi olla palstoilla sellaiset määrät, että täysimittaisetkaan taimet tuskin erottuivat sen alta. Jotkut tarhurit alkoi-

vat miettiä, oliko tällaisessa siirtolapuutarhassa enää mitään järkeä.

Kehittäjien tornissa, josta siis asiat nähtiin oikeassa perspektiivissä, tirskahdeltiin hyvántah-
toisesti hallintoalamaisten uskon heikkoudelle. Hyvänen aika, järkeähän oli paljonkin, koska kehittäjät juuri määrittelivät, mikä oli rationaalista. Paluuta vanhanaikaiseen siirtolapuutarhaan ei ollut; se kaikkien piti kerta kaikkiaan vain hyväksyä. Jotta tarhurit eivät suotta haaskaisi aikaansa turhaan ajattelutyöhön, heidätkin otettiin mukaan kehittämiseen. He saivat kehittäjiltä sanalistoja, joiden varassa heidän piti laatia erilaisia ja päällekkäisiä viljelytoimintakäsikirjoja. Heille järjestettiin kinkereitä, joissa kuulusteltiin, miten hyvin käsikirjojen sisällöt osattiin ulkoa. Ulkolokutaidon ohella kehittäjät tukivat tarhureiden kirjallista ilmaisu- ja laskutaitoja, sillä tarhurit saivat säännöllisesti lähettää kehittäjille suunnitelmia, strategioita, niiden tarkisteita, anomuksia ja raportteja kustannus- ja tuloslaskelmineen ja senhetkisine muoti- ja uudissanoineen. Samalla kehittyivät tarhureiden tekniset taidot, sillä kehittäjät antoivat heidän käyttöönsä monenkirjavia sähköllä toimivia työkaluja yksityiskohtaisine käyttöoppaineen.

Turha sanoakin, että myös itse viljelytoimintaa tuettiin aikaisempaa tunnollisemmin tarhureiden tunti- ja satomääriä pikkutarkasti monella tapaa mitaten ja punniten. Tilapäisiä apulaismittaajia haettiin ulkomailta asti. Samalla uudistettiin palkkiokäytäntöjä: enää ei ollut ratkaisevaa se, kuinka monta vuotta siirtolapuutarhassa oli uurastettu, vaan palkkiot määriteltiin naamakohtaisesti salaisissa arvioinneissa kehittäjien tornin uumenissa – näin yksilöllinen suoriutumisen tai ainakin yksilön tausta tuli aikaisempaa paremmin huomioonotetuksi. Vilpittömästä halusta panostaa yksilökeskeisyy-

teen ja inhimilliseen vuorovaikutukseen kertoo sekin, että siirtolapuutarhoihin perustettiin ulkomaisia käytäntöjä mukailleen niin kutsuttuja manure track -polkuja, joita pitkin ahkeriksi osoittautuneet tarhurit saattoivat siirtyä helteisemmille palstoille tekemään vielä enemmän töitä tarkemman silmälläpidon alaisuudessa – vaikka heidän hiostajansa eivät koskaan itse olleet noita uudispolkuja kulkeneet, heillä oli toki työlistoja, jotka he anteliaasti uskoivat itseään nuorempien toteutettaviksi. Aika ajoin lantut, nauriit, perunat ja yhteen niitatut hybridit pantiin paremmuusjärjestykseen, koska kaikenlainen kilpailuttaminen vahvisti yhteisöllisyyttä ja tuloksellisuutta. Osa tarhureista löysi tämän kaiken keskellä sisäisen kehittäjänsä – kaikkia kun viljelytyö ei todellisuudessa ollut koskaan kiinnostanutkaan, ja heillekin järjestyi huonekehittäjien alati korkeammasta tornista tai ainakin valtaa toisiin tarhureihin nähden.

Silloin tällöin siirtolapuutarhaan saapui vieraita ulkopuolisesta maailmasta, kuten Tarhaus- ja viljelysministeriön edustajia tai muita Päättäjiä. He toivat aina tuliaisinaan lisää kehitystoiveita ja maanparannetta sekä muutaman haravan tai kuokan tai muun työkalun – tai ainakin lupauksen sellaisista. Mutta kun arvovaltaiset vieraat olivat poistuneet lupauksineen ja siirtolapuutarhan väki noussut polviltaan, havaittiin, että työkaluvajasta oli hävinnyt vastaava määrä muita työkaluja – ne oli arvattavasti viety tuliaisiksi johonkin toiseen siirtolapuutarhaan.

Tätä kirjoitettaessa siirtolapuutarhojen kehittämistyö on kaiken nykyhistorian tavoin vielä kesken, joten on mahdollista, että tarinalla tulee olemaan vieläkin rationaalisempi loppu.

MARKO LAMBERG
marko.lamberg@abo.fi